МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

Бочарова Ю.Г., Паустовська Т.І., Лижник Ю.Б., Воробйова Ю.М., Яковенко Ю.В.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ»

Ступінь: бакалавр

Кривий Ріг
2020

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

Бочарова Ю.Г., Паустовська Т.І., Лижник Ю.Б., Воробйова Ю.М., Яковенко Ю.В.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ»

Ступінь: бакалавр

Затверджено на засіданні
кафедри економіки та міжнародних економічних відносин
Протокол № 11
від “22” лютого 2021 р.

Схвалено навчально-методичною радою ДонНУЕТ
Протокол № 6
від “25” лютого 2021 р.

Кривий Ріг
2020

УДК 330.8

Бочарова, Ю.Г.

Історія економіки та економічної думки [Текст] : метод. рек. до вивч. дисц. / Бочарова Ю.Г., Паустовська Т.І., Лижник Ю.Б., Воробйова Ю.М., Яковенко Ю.В., Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. економіки та міжнародних економічних відносин. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2020. 63 с.

Методичні рекомендації призначені для здобувачів вищої освіти і включають інформацію щодо змісту модулів та тем дисципліни, планів семінарських занять, завдань з організації самостійної роботи та розподілу балів за видами робіт, що виконуються здобувачами протягом вивчення дисципліни.

УДК 330.8

© Бочарова Ю.Г., Паустовська Т.І., Лижник Ю.Б., Воробйова Ю.М., Яковенко Ю.В., 2020
© Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, 2020

ЗМІСТ

ВСТУП……. 5

ЧАСТИНА 1. ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ……... 6

ЧАСТИНА 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ……..... 14

Змістовий модуль 1. 15

Змістовий модуль 2. 19

ЧАСТИНА 3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ…….. 24

Змістовий модуль 1. 25

Змістовий модуль 2. 42

ВСТУП

Курс історії економіки та економічної думки займає важливе місце в економічній освіті висококваліфікованих економістів і посилюється у зв'язку з історичними змінами в економічному житті країни, надає можливості набути глибокі та фундаментальні знання зі спеціальних предметів, уміння узагальнювати економічні явища, робити певні теоретичні висновки, знаходити потрібні практичні рішення. Історія економіки та економічної думки як наукова і навчальна дисципліна розглядає процес виникнення, розвитку і зміни економічних ідей у взаємозв'язку з розвитком усього процесу суспільного прогресу і є основою для розуміння політичної і духовної історії людства. Це сприяє поглибленню наукового мислення, створенню власних теоретичних позицій, запобіганню повторення теоретичних і практичних помилок.

Метою вивчення дисципліни є засвоєння студентами важливих тем і окремих питань курсу, формування та розвиток навичок творчого економічного мислення. Це досягається в процесі підготовки студентів до занять і під час дискусій при обговоренні питань на семінарських заняттях.

Завдання: дослідження сутності та етапів формування історії економічної думки, її ключових характеристик та особливостей; визначення основних економічних шкіл з детальним критичним осмисленням їх здубутків; вивчення особливостей формування, розвитку і сучасного існування економічної думки; аналіз основних етапів формування і розвитку економічної думки в Україні; дослідження проблем та перспектив сучасної економічної думки.

Особливості дисципліни. Історія економіки та економічної думки – гібридна дисципліна, яка поєднує аудиторну (35 години лекцій та 21 годину практичних занять) та позааудиторну активності (Moodle), передбачає формування системи знань про еволюцію світової економіки та змісту провідних економічних вчень у конкретно-історичних умовах їх виникнення та розвитку.

ЧАСТИНА 1.
ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни денна/заочна форма навчання
Обов'язкова *(для студентів спеціальності "назва спеціальності")* / вибіркова	**Вибіркова дисципліна**
Семестр *(осінній / весняний)*	**весняний**
Кількість кредитів	**5**
Загальна кількість годин	**150**
Кількість модулів	**1**
Лекції, годин	**35 / 8**
Практичні / семінарські, годин	**21 / 8**
Лабораторні, годин	**-**
Самостійна робота, годин	**94 / 134**
Тижневих годин для денної форми	
аудиторних	**4**
самостійної роботи студента	**6,71**
Вид контролю	**екзамен**

2. Програма дисципліни

Ціль - вивчення і творче опанування еволюції світової економіки та змісту провідних економічних вчень у конкретно-історичних умовах їх виникнення та розвитку; забезпечення засвоєння методів історичного аналізу економічних процесів на методологічних засадах цивілізаційної парадигми розвитку суспільства.

Завдання: сформувати у студентів уміння аналізувати, визначати тенденції й напрями економічного розвитку в конкретно-історичні періоди в Україні та інших країнах світу, а також виявляти причинно-наслідкові зв’язки між розробками науковців різноманітних економічних шкіл.

Предмет: історії економіки та економічної думки є теоретичні, методичні та практичні засади формування та розвитку економічних ідей, течій, шкіл, а також дослідження економічного руху суспільства, економіки країн світу та господарської діяльності людства в історичному розвитку.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Предмет і метод історії економіки та економічної думки
2. Господарство первісного суспільства та його еволюція на етапі ранніх цивілізацій
3. Особливості господарського розвитку та економічної думки періоду формування світових цивілізацій (УШ ст. до н. е. - V ст. н.е.)
4. Господарство та економічна думка суспільств Європейської цивілізації в період середньовіччя (V - XV ст.)
5. Формування передумов ринкової економіки в країнах Європейської цивілізації (XVI - перша половина XVII ст.)

6. Розвиток ринкового господарства в період становлення національних держав (друга половина XVII - перша половина XIX ст.)

7. Ринкове господарство країн Європейської цивілізації в період монополістичної конкуренції (друга половина XIX - початок XX ст.)

8. Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрямки економічної думки в Україні (друга половина XIX - початок XX ст.)

9. Господарство та економічна думка в період державно - монополістичного розвитку суспільств Європейської цивілізації (перша половина XX ст.)

10. Розвиток національних економік країн Європейської цивілізації в системі світового господарства під впливом науково-технічної революції (друга половина XX ст.)

11. Світове господарство та основні напрямки економічної думки на етапі інформаційно-технологічної революції (кінець XX - початок XXI ст.)

12. Економічний розвиток України в умовах радянської економічної системи та його трактування в економічній думці

13. Формування засад ринкового господарства в Україні (90-ті роки XX ст.).

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Розвиток світової економіки і економічної думки (VIII ст. н.е. - перша половина XIX ст.)					
Тема 1. Предмет і метод історії економіки та економічної думки	7	2	1	-	4
Тема 2. Господарство первісного суспільства та його еволюція на етапі ранніх цивілізацій	7	2	1	-	4
Тема 3. Особливості господарського розвитку та економічної думки періоду формування світових цивілізацій (VIII ст. до н. е. - V ст.	9,5	3	1,5	-	5
Тема 4. Господарство та економічна думка суспільств Європейської цивілізації в період середньовіччя (V - XV ст.)	9,5	3	1,5	-	5
Тема 5. Формування передумов ринкової економіки в країнах Європейської цивілізації (XVI - перша половина XVII ст.)	8,5	2	1,5	-	5
Тема 6. Розвиток ринкового господарства в період становлення національних держав (друга половина XVII - перша половина XIX ст.)	8,5	2	1,5	-	5
Разом за змістовим модулем 1	**50**	**14**	**8**	**-**	**28**
Змістовий модуль 2. Розвиток світової економіки і економічної думки (перша половина XIX ст. - сучасний період)					
Тема 7. Ринкове господарство країн Європейської цивілізації в період монополістичної конкуренції (друга половина XIX - початок XX ст.)	14	3	2	-	9
Тема 8. Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрямки економічної думки в Україні (друга половина XIX - початок XX ст.)	14	3	2	-	9
Тема 9. Господарство та економічна думка в період державно-монополістичного розвитку суспільств Європейської цивілізації (перша половина XX ст.)	14	3	2	-	9

1	2	3	4	5	6
Тема 10. Розвиток національних економік країн Європейської цивілізації в системі світового господарства під впливом науково-технічної революції (друга половина XX ст.)	14	3	2	-	9
Тема 11. Світове господарство та основні напрямки економічної думки на етапі інформаційно-технологічної революції (кінець XX - початок XXI ст.)	15	3	2	-	10
Тема 12. Економічний розвиток України в умовах радянської економічної системи та його трактування в економічній думці	14,5	3	1,5	-	10
Тема 13. Формування засад ринкового господарства в Україні (90-ті роки XX ст.)	14,5	3	1,5	-	10
Разом за змістовим модулем 2	**100**	**21**	**13**	**-**	**66**
Усього годин	**150**	**35**	**21**	**-**	**94**

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занят

№ з/п	Вид та тема семінарського заняття	Кількість годин
1	Семінар запитань і відповідей Теоретичні погляди на економіку та зародження економічної теорії	2
2	Семінар запитань і відповідей Розвиток економічної думки у період формування світових цивілізацій (VIII ст. до н. е. - V ст. н.е.)	2
3	Семінар – розгорнута бесіда Особливості розвитку економічної думки на Європейському континенті у період Середньовіччя	2
4	Семінар – розгорнута бесіда Теоретичні погляди на ринкову економіку та її основні закономірності	2
5	Семінар-дискусія Передумови розвитку ідей фізіократів та формування теорії класичної політекономічної школи в Європі	2
6	Семінар запитань і відповідей Розвиток монополістичного капіталізму та маржиналістської революції (друга половина XIX - початок XX ст.)	2
7	Семінар – розгорнута бесіда Економічна політика та розвиток економічної думки в Україні (друга половина XIX - початок XX ст.)	2
8	Семінар-дискусія Економічні коливання у світі в першій половині XX ст. Розвиток кейнсіанства та аналіз його наслідків	2
9	Семінар запитань і відповідей Розвиток економічної думки в США та країнах Європейського континенту у другій половині XX – початку XXI ст. Формування неокласичної теорії економічного зростання, монетаризму та неоінституціоналізму	2
10	Семінар бесіда Розвиток економічної думки в Україні у XX ст. в умовах радянської економічної системи	2
11	Семінар запитань і відповідей Проблемні аспекти трансформації економіки та економічної думки в Україні у 90-ті роки XX ст. – поч. XXI ст.	1
Разом		21

5. Розподіл балів, які отримують студенти

- вид контролю: екзамен

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: впродовж семестру (50 балів) та при проведені підсумкового контролю - екзамену (50 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру

(очна форма навчання)

№ теми практичного заняття	Аудиторна робота					Позааудиторна робота	Сума балів
	Тестові завдання	Ситуаційні завдання, задачі	Обговорення теоретичних питань теми	Індивідуальне завдання	ПМК	Завдання для самостійного виконання	
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1							
Семінар 1	2		2			1	5
Семінар 2	1		1				2
Семінар 3	1		1				2
Семінар 4	1		1				2
Семінар 5	2		2			1	5
Разом змістовий модуль 1	7	0	7	0	5	2	21
Змістовий модуль 2							
Семінар 6	1		1			2	4
Семінар 7	2		2				4
Семінар 8	2		2				4
Семінар 9	2		2				4
Семінар 10	2		2				4
Семінар 11	2		2				4
Разом змістовий модуль 2	11	0	11	0	5	2	29
Разом							**50**

Оцінювання студентів протягом семестру
(заочна форма навчання)

Поточне тестування та самостійна робота			Підсумковий тест (екзамен)	Сума в балах
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Індивідуальне завдання	50	100
10	25	15		

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	**Шкала ECTS**	**Національна шкала**
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

ЧАСТИНА 2.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1
РОЗВИТОК СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ І ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ (VIII СТ. Н.Е. - ПЕРША ПОЛОВИНА XIX СТ.)

Семінар 1 «Теоретичні погляди на економіку та зародження економічної теорії»

Семінар запитань і відповідей

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Предмет історії економіки та економічної думки (ІЕЕД).

Завдання ІЕЕД.

Місце ІЕЕД в системі історико-економічних наук.

Періодизація ІЕЕД.

Основні риси господарства первісного суспільства.

Особливості економічних поглядів у доантичному світі.

Господарство Стародавнього Сходу.

Розвиток економічної думки у Стародавньому Вавілонії, Китаї, Індії.

Розвиток господарства та пам'ятки економічної думки Стародавнього Єгипту та Месопотамії.

2. Індивідуальне тестування

Семінар 2 «Розвиток економічної думки у період формування світових цивілізацій (VIII ст. до н. е. - V ст. н.е.)»

Семінар запитань і відповідей

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Розвиток господарства та економічної думки періоду античності.

Економіка періоду стародавніх грецьких мислителів Ксенофонта, Платона, Аристотеля.

Економічні причини розквіту та занепаду країн античного світу.

2. Індивідуальне тестування

3. Вирішення завдань

1. Доведіть чи спростуйте твердження

- Під час періоду «Осьовий час» було сформовано соціально-економічну структуру, що припускала приватну власність.

- Вперше приватно-власницькі відносини та приватна власність з'явилися у Стародавньому Римі.

- У «Артхашастрі» вперше було спробовано описати питання вартості товару.

- Перші паперові гроші (прообраз) виникли у Стародавньому Китаї.

- Основні економічні ідеї Стародавнього Китаю формувалися в межах двох основних напрямів: конфуціанство та даосизм.

- У Стародавній Греції існувало два типи полісів: аграрний та промисловий.

2. Знайдіть відповідність.

Приватна власність	1. Варрон
A. «Артхашастра»	2. Ван (цар, імператор) не тільки був світським верховним правителем, але й обожнювався («син неба»), вся земля належить йому. Для утримування держави з населення збиралися податки
B. Стародавній Китай	3. Реформи Солона
C. Збірник «Бесіди й міркування»	4. Автор першої спеціальної роботи з економіки «Домогосподарство» («Економікос»)
D. Арістотель	5. Індійська держава
E. Ксенофонт	6. Конфуцій
F. Книга «Сільське господарство»	7. Розділяв економічну діяльність на економіку й хрематистику

Семінар 3 «Особливості розвитку економічної думки на Європейському континенті у період Середньовіччя»

Семінар – розгорнута бесіда

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Економічна суть, загальна характеристика та типи феодального господарства.

Середньовічні міста, внутрішня та зовнішня торгівля, фінанси.

Цеховий лад середньовічного ремесла, покажіть його економічну раціональність у XI-XV ст.

Основні риси середньовічної економічної думки на арабському Сході.

Суть концепції «соціальної фізики» Ібн Хальдуна.

Виникнення і суть вчення меркантилізму.

Ранній меркантилізм та його теорія.

2. Індивідуальне тестування

3. Вирішення завдань.

1. Доведіть чи спростуйте твердження

- Феодалізм був системою добровільної праці, що сприяв розвитку процесів урбанізації та технологізації.

- Господарство феодального суспільства було суто натуральним.

- Середньовічні міста виникали як осередки ремісників лише біля річок.

- У часи Середньовіччя був утворений союз Південних міст Європи під назвою Ганза.

- Негативні фактори (великий рівень злочинності) у часи Середньовіччя сприяли виникненню і розвитку першої безготівкової форми розрахунку – векселю.

- Накопичення великих обсягів грошових коштів у векселедавців спричинив розвиток сфери фінансових послуг, дозволив створити прообрази перших приватних інвестиційних фондів (банки).

- Якщо б не утворилися банки та не сформувався клас заможних векселедавців, то епоха Великих географічних відкриттів була б неможливою.

- Відкривши та захопивши Америку, - на гроші, позичені у банкірів Фуггерів (м. Аусбург), економічно відстала Іспанія у XVI ст. перетворилася на супердержаву і на ціле століття затримала ліквідацію феодальної системи в Західній Європі.

- В часи Середньовіччя релігійний аспект був одним з вирішальних для розитку тогочасно можливих видів приватної діяльності.

Семінар 4 «Теоретичні погляди на ринкову економіку та її основні закономірності»

Семінар – розгорнута бесіда

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Економічні причини та наслідки Великих географічних відкриттів.

Первісне нагромадження капіталу: джерела, методи та результати у провідних країнах світу.

Становлення та розвиток мануфактурного виробництва у Західній Європі.

Аграрний переворот в Англії.

Теорії пізнього меркантилізму. Значення та недоліки вчення меркантилізму.

2. Індивідуальне тестування.

Семінар 5 «Передумови розвитку ідей фізіократів та формування теорії класичної політекономічної школи в Європі»

Семінар-дискусія

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Соціально-економічні наслідки англійської буржуазної революції (1640-1660 рр.).

Промисловий переворот в Англії, його хід та наслідки.

Прискорення економічного розвитку Франції, Німеччини, США у першій половині XIX ст.

Два шляхи розвитку капіталізму у сільському господарстві.

Економічні ідеї фізіократів та формування теорій класичної школи політекономії в Англії (В. Петті) та у Франції (П. Буагільбер).

Формування класичної економічної теорії А. Смітом та Д. Рікардо

2. Індивідуальне тестування.

3. Вирішення завдань.

1. Вирішення кросворду

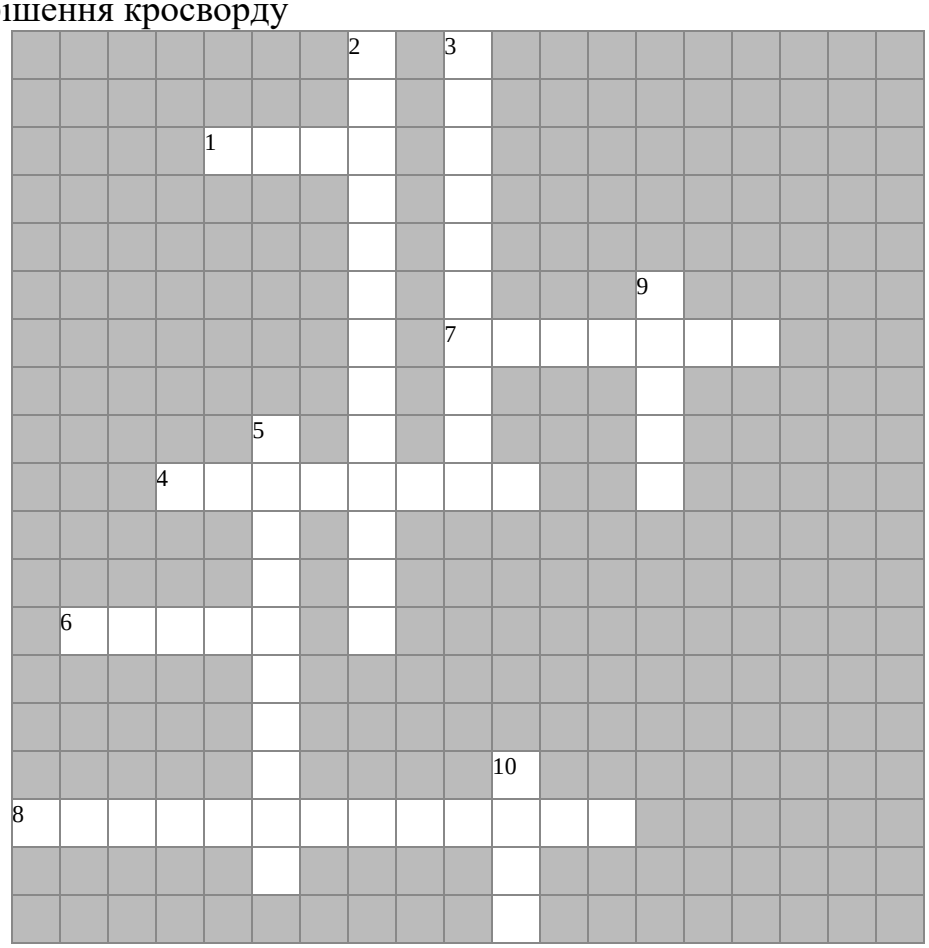

За горизонталлю:

1. представник фізіократів, який створив «Економічну таблицю»

4. Шлях розвитку капіталізму у сільському господарстві, який передбачає поступову ліквідацію феодально-кріпосних відносин, повільну індустріалізацію сільського господарства, високу земельну ренту та заборгованість

6. Дослідник, однією з основних праць якого є «Трактат про податки і збори»

7. Засновник принципу порівняльних переваг

8. Класична економічна школа, що вперше економічно обгрунтувала захист свободи підприємництва та економічного лібералізму

За вертикаллю:

2. Шлях розвитку капіталізму у сільському господарстві, який передбачає право на купівлю землі, яка через 5 років проживання на ній, ставала власністю, залишання диференційованої ренти у вигляді звичайного надприбутку підприємцю, а не надходила власнику землі

3. Дослідники наукової школи, які вважали єдиною прибутковою галуззю національної економіки сільське господарство і вбачали в ньому прогрес економічного розвитку

5. Засновник класичної політекономії у Франції

9. Особливий товар, який стихійно виділився із світу інших товарів,
вони сприяють обігу багатства і служать мірилом його цінності

10. Засновник теорії «видимої» та «невидимої» руки

2. Використовуючи теорії абсолютних або порівняльних переваг необхідно розрахувати виграш від торгівлі для Аргентини та Камеруну, якщо вартість виробництва цих товарів є наступною:

Товар	***Аргентина***	***Камерун***
Зерно, т	0,5	2
Какао боби, т	2,5	0,4

3. Доведіть чи спростуйте твердження

- У Франції промисловий переворот і індустріалізація співпали у часі.
- Раніше всього промисловий переворот почався в Франції (початок - остання третина XVIII ст., завершення – в першій чверті XIX ст.).
- Створенням фабричного машинобудування (перша половина XIX ст.) і завершився переворот в технологічній сфері економіки Англії.
- Механізація транспорту у США в період промислової революції викликала прискорений ріст металургії та видобувної промисловості.
- Фізіократи єдиною прибутковою галуззю національної економіки вважали металургію і вбачали в ньому прогрес економічного розвитку.
- Підтримуючи меркантилістів, Сміт стверджував, що багатство створюється працею, яка є його «суттю і природою».
- Умови, за яких найбільш ефективно реалізуються як особисті, так і громадські інтереси, і проявляється дія «невидимої руки» економічних законів щонайкращим способом, Сміт назвав «природним порядком».
- Сільське господарство А. Сміт вважає одним із головних джерел зростання багатства нації.
- Вартість товару або кількість якогось іншого товару, на яку він обмінюється, залежить від відносної кількості праці, яка необхідна для його виробництва, а не від більшої чи меншої винагороди, яка сплачується за цю працю.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

РОЗВИТОК СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ І ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ (ПЕРША ПОЛОВИНА XIX СТ. – СУЧАСНИЙ ПЕРІОД)

Семінар 6 «Розвиток монополістичного капіталізму та маржиналістської революції (друга половина XIX - початок XX ст.)»

Семінар запитань і відповідей

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Нові тенденції у розвитку господарства внаслідок науково-технічних процесів.

Монополізація економіки та формування системи світового господарства.

Економічний розвиток США, Німеччини, Великобританії та Франції доби становлення монополістичного капіталізму.

Нова історична школа в Німеччині та початок соціального напрямку (Л. Брентано, В. Зомбарт).

Суть маржиналістської революції в економічній теорії.

2. Індивідуальне тестування

Семінар 7 «Економічна політика та розвиток економічної думки в Україні (друга половина XIX - початок XX ст.)»

Семінар – розгорнута бесіда

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Промисловий переворот в Східній Україні.

Аграрна реформа 1848 р. в Австрійській імперії і в Західній Україні.

Селянська реформа 1861 р. в Росії та її здійснення в Україні.

Промисловий розвиток західноукраїнських земель.

Фінансова політика.

2. Індивідуальне тестування.

3. Вирішення завдань.

1. Доведіть чи спростуйте твердження

- Аграрні реформи Австрійської та Російської імперій передбачали безоплатне наділення селян землею.
- Найпоширенішою галуззю у 60-80 роки XIX століття на території сучасної України залишалося цукроваріння.
- Промисловий переворот в Україні розпочався з текстильної промисловості.
- Промисловий переворот відбувався одночасно на всій території України.
- З середини XVIII ст. пануючим напрямом в економічній теорії в Україні була класична політична економія.
- М. Туган-Барановський поєднав теорії граничної корисності та трудову.
- М. Туган-Барановський висновок, що внутрішнім рушієм економічних коливань і економічної активності є рух інвестицій.
- І. Вернадський вважав, що економічний протекціонізм, будь-яке втручання у приватну ініціативу суперечить дії об’єктивних економічних законів.
- Розмір заробітної плати робітника, за М. Туган-Барановським, визначається двома факторами – продуктивна сила праці (об’єктивний фактор) та соціальна сила праці (суб’єктивний фактор, діяльність профспілок).

Семінар 8 «Економічні коливання у світі в першій половині XX ст. Розвиток кейнсіанства та аналіз його наслідків»

Семінар-дискусія

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Економічні передумови та наслідки І-ї світової війни.

Суть та мета Версальсько-Вашингтонської системи угод та планів Дауеса й Юнга для країн світу.

Світова економічна криза 1929-1933 рр. Її особливості та методи подолання.

Суть та макроекономічний аналіз теорії Дж. М. Кейнса.

Еволюція неокласичного напрямку в першій половині XX ст. (Е. Чемберлен, Дж. Робінзон, Й. Шумпетер).

2. Індивідуальне тестування

3. Вирішення завдань.

1. Доведіть чи спростуйте твердження

- Основними причинами І Світової війни були суто економічні фактори.
- План Дауеса передбачав відміну сплати контрибуції Німеччиною.
- Основною ідеєю Версальського договору було покарання Німеччини і надіти на неї з допомогою світової суспільної думки, «сорочку покірності».
- Напружена політична обстановка, спричинена наприкінці 30-х років XX ст. авантюрною агресією фашистської Німеччини, була використана США для виходу з власної економічної кризи.
- Криза 1929-1933 рр. показала, що всі економічні проблеми в суспільстві можна вирішити законами ринкової економіки.
- На початку кризи при владі у США перебував 31-ий президент Г. Гувер, який був прихильником теорії М. Фрідмена в плані мінімального втручання держави в економіку.
- В програмі Рузвельта (Новий курс), втілилися риси ліберально-реформістського варіанту розвитку державно-монополістичного капіталізму.
- Провідною країною світу першої половини XX ст. була Великобританія.
- План Маршалла забезпечив відбудову країн Західної Європи після Першої світової війни.
- Рівень зайнятості за Дж. М. Кейнсом визначається граничними витратами та продуктивності праці.
- Кейнсіанство – економічне вчення, яке було присвячене новим дослідженням економічних проблем, що полягали у державному регулюванні ринковою економікою і поділялося на два теоретичні напрями: економічний дирижизм та економічний лібералізм.
- Едвард Чемберлен першим ввів в економічну теорію поняття «монополістична конкуренція».

- Джоан Робінсон ввела в економічну теорію поняття «дискримінація в цінах», що означає маневрування цінами для різних груп населення, на різних географічних ринках.

Семінар 9 «Розвиток економічної думки в США та країнах Європейського континенту у другій половині XX – початку XXI ст. Формування неокласичної теорії економічного зростання, монетаризму та неоінституціоналізму»

Семінар запитань і відповідей

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Економічні наслідки ІІ-ї світової війни. План Маршалла.

Інтеграційні процеси в Західній Європі.

Особливості економічного розвитку США в післявоєнний період.

«Економічне диво» ФРН та Японії.

Розвиток Франції та Великобританії.

«Рейганоміка» і «тетчеризм».

Розвиток європейського неолібералізму та неокласичної теорії економічного зростання.

Вчення монетаризму.

Динаміка та структурні зміни господарського розвитку.

Особливості економічного розвитку Азії, Африки і Латинської Америки.

Еволюція інституціоналізму у ІІ пол. XX–на поч. XXI ст.

Неоінституціоналізм.

2. Індивідуальне тестування

Семінар 10 «Розвиток економічної думки в Україні у XX ст. в умовах радянської економічної системи»

Семінар - бесіда

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Особливості господарства України між І-ю та ІІ-ю світовими війнами.

Економічний стан України після ІІ-ї світової війни та у період перших п’ятирічок.

Господарський розвиток України у 1950-1980-ті роки.

Розвиток економічної думки у Київському університеті радянського періоду.

2. Індивідуальне тестування

3. Вирішення завдань.

1. Доведіть чи спростуйте твердження

- Метою перших п’ятирічних планів було здійснення реконструкції народного господарства на базі індустріалізації.

- Хрущовські реформи передбачали децентралізацію управління економікою.

- В післявоєнний період радянська економіка розвивалася під владою адміністрації та політики партії, тому будь-які ринкові відносини були ліквідовані повністю.

- При здійсненні економічних перетворень у часи М. Хрущова не було належної послідовності й цілеспрямованості, а головне не ставилося завдання здійснення радикальної реформи існуючого господарського механізму.

- В основу господарської реформи СРСР 1965 року було покладено нову концепцію, яка розглядала план як систему показників, тобто обов’язкових для використання підприємствами, планових завдань.

- Прихильність до адміністративних методів управління в СРСР та негативні сторони господарського механізму, привели до застійних явищ в економіці.

- М. Волобуєв розвивав думку про неможливість самостійного розвитку української економіки без імперської політики Росії.

- Українська економічна думка 30-70-х рр. так і не змогла подолати меж замкненого простору «політичної економії соціалізму», що ґрунтувалася на догмах марксизму і безроздільно домінувала в науці, яка часто виступала ідеологічним прикриттям панування тоталітарної системи.

Семінар 11 «Проблемні аспекти трансформації економіки та економічної думки в Україні у 90-ті роки XX ст. – поч. XXI ст.»

Семінар запитань і відповідей

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Проголошення незалежності України.

Соціально-економічна криза та пошук напрямів її подолання.

Курс на перехід до соціально-орієнтованої ринкової економіки.

Проблеми реформування різних її галузей та секторів.

Особливості інвестиційних процесів та міжнародних економічних відносин.

Стан української економічної думки періоду незалежності України.

2. Індивідуальне тестування

ЧАСТИНА 3.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1
РОЗВИТОК СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ І ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ (VIII СТ. Н.Е. - ПЕРША ПОЛОВИНА XIX СТ.)

Семінар 1 «Теоретичні погляди на економіку та зародження економічної теорії»

Семінар запитань і відповідей

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, тестування, розв'язання задач та ситуацій.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

Особливості предмета і методу економічної науки на різних етапах еволюції економічної думки.

Найбільш відомі методи пізнання господарських явищ.

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Філософію ринкового господарства з його принципом «невидимої руки» створив

A. Д. Рікардо
B. А. Сміт
C. Жан-Батист Сей
D. Е. Хекшер

2. Шлях, який пройшла економічна наука, дослідження поглядів розвитку на ключові економічні проблеми суспільства і трактування базових економічних категорій - це

A. предмет
B. мета
C. об'єкт
D. завдання

3. Вивчення господарської діяльності людства в історичному розвитку та її наукове відображення в економічних поглядах і вченнях починаючи з первісного суспільства до сучасності, основних явищ і процесів матеріального виробництва притаманне етапу

A. першому
B. другому
C. третьому
D. четвертому

4. Різні держави володіють специфічними рисами, які повинні бути предметом вивчення для представлення загальної картини історикоекономічного розвитку світу – це притаманне

A. першому етапу дослідження
B. другому етапу дослідження
C. третьому етапу дослідження
D. четвертому етапу дослідження

5. Сполучення цих елементів з логікою економічного регулювання історичного розвитку за допомогою соціальних інструментів та організацій притаманне етапу

A. першому
B. другому
C. третьому
D. четвертому

6. Хронологічно розвиток економічної думки первісного суспільства більше збігається з розвитокм кам'яного віку, у якому виділяють такі три періоди

A. палеоліт, мезоліт, неоліт
B. мідно-кам'яна доба, бронзова доба, залізна доба
C. палеоліт, мезоліт, енеоліт
D. нооліт, паоеоліт

7. Виділення ремесла із сільського господарства, сприяв індивідуалізації праці, виникненню приватної власності, переходу до патріархату для якого характерна переважаюча роль чоловіків у господарстві, родині, суспільстві - це

A. перший суспільний поділ праці
B. другий суспільний поділ праці
C. третій суспільний поділ праці
D. четвертий суспільний поділ праці

8. Трипільська культура характеризується такими ознаками

A. найбільш розвинене було землеробство, врожаї зернових збирали серпом, допоміжними галузями були (полювання, рибальство, збирання), жили в дерев'яних або глинобитних будинках, розвивалася спеціалізація ремесел: виготовлялися більш досконалі знаряддя – сокири, серпи, голки
B. одним із провідних напрямків економічної активності була торгівля, особливо із слов’янами (склавіни, анти), обмін пропонували зброю, тканини, вино, шкіряні і ювелірні вироби, предмети домашнього побуту, особливо активною була торгівля хлібом
C. вирощували ряд городніх і садових культур капусту, огірки, виноград, довгий час перебували під впливом двох протилежних за своїм соціально-економічним змістом сил, створенні групи слов’янських племінних союзів

D. правильна відповідь А та С

9. Характерними рисами економічної думки Давнього Сходу були

A. прагнення зберегти товарно-грошових відносин

B. донауковий характер економічних поглядів, які ще не виділилися в окрему систему знань із суспільної думки й найчастіше проявлялися в економічній частині законодавства, дидактичних трактатах, і релігійних кано- нічних текстах

C. обґрунтовання божественного, а значить і вічний розподіл суспільства на касти, де кожна має свої обов'язки

D. всі відповіді вірні

10. Приблизно в XIII ст. до н. е. у Давньому Ізраїлі був створенний

A. Новий Завіт

B. Старий Завіт

C. Закони манну

D. Пророченні Іпусера

4.Підготувати доповідь за варіантами

№ варіанту	Тема
1	Періодизація науки «Історія економіки та економічної думки»
2	Специфіка господарського розвитку Півночі і Півдня Стародавнього Єгипту
3	Розвиток економіки та економічної думки у Месопотамії
4	Еволюція господарства як об’єкта історії економіки та економічної думки
5	Особливості економічних поглядів у Стародавній Вавилонії
6	Фактори, які зумовили перехід від привласнюючого до створюючого господарства у період первісної доби
7	Трактат «Артхашастра» та його місце у розвитку економічної думки
8	Господарська діяльність в первісній історії України
9	Основні економічні ідеї, проблеми в письмових джерелах держав Давнього Сходу
10	Характеристика основних етапів еволюції господарства пер- вісного суспільства

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Горбачевська О.В., Хмелярчук М.І., Стасишин А.В. Історія економіки та економічної думки у логічних схемах: навч.посібник / О.В.Горбачевська, М.І.Хмелярчук, А.В.Стасишин; за ред. к.ек.н, доц. О.В.Горбачевської. - К.: УБС НБУ, 2013. 526 с.

2. Історія економічних вчень: підручник / за ред. Тарасевича В. М ., Петруні Ю.С. - К. : "Центр учбової літератури", 2013. 352 с.

3. Краус Н.М. Історія економіки та економічної думки: структурно-логічні схеми, таблиці, малюнки: навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2014. 504с.

4. Любохинець, Л.С. Шавкун В.М., Бабич Л.М. Історія політичних та економічних вчень: навч. посіб. Хмельниц. нац. ун-т. К.: Центр учбової літератури, 2013. 293 с.

5. Мацелюх Н.П. Максименко І.А. Історія економіки та економічної думки. Політична економія. : Навч.посіб. 2-ге вид. перероб. та доп . К. : "Центр учбової літератури", 2014. 382 с.

6. Історія економіки та економічної думки : підруч. / В. В. Козюк, Л. А. Родіонова, О. В. Длугопольський [та ін.] ; за ред. В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. Тернопіль : ТНЕУ, 2015 792 с

7. Шевченко О.О. Історія економіки та економічної думки: сучасні економічні теорії: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 288 с.

8. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В, Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ, 2015. 473 с.

9. Історія економіки та економічної думки: підручник / за ред. В. Д. Базилевича. Київ, 2018. 775 с.

10. Кухар О. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ, 2015. 328 с.

Додаткова

11. Антициклічне регулювання ринкової економіки: глобалізаційна перспектива : моногр. / Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник, Я. М. Столярчук [та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Д. Г. Лук'яненка та д-ра екон. наук, проф. А. М. Поручника. К. : КНЕУ, 2010.

12. Гальчинський А. Криза і цикли світового розвитку / Анатолій Гальчинський. – К.: АДЕФ-Україна, 2009.

13. Длугопольський О. В. Реформування суспільного сектору економіки та нові підходи до управління публічними фінансами: моногр. / О. В. Длугопольський. – К. : ДННУ «Акад. фін. упр.», 2012.

14. Історія економіки та економічної думки: опорний конспект лекцій / уклад. Л.М. Зарецька; Харківський держ. ун-т харчування та торгівлі. Харків: Монограф, 2019. 119 с.

15. Мочерний С. В. Довженко М.В. Історія економічних вчень (сучасна економічна думка). посіб. Л: «Новий світ-2000», 2015. 488 с.

16. Золотих І. Б. Історія економічних вчень. навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2013. 186 с.

Інформаційні ресурси

17. Міжнародний центр перспективних досліджень URL: http://www.icps.kiev.ua

18. Інститут економіки і прогнозування НАН України URL: http://www.ief.org.ua

19. Бібліотека імені В.Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua.

Семінар 2 «Розвиток економічної думки у період формування світових цивілізацій (VIII ст. до н. е. - V ст. н.е.)»
Семінар запитань і відповідей

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, тестування, розв'язання задач та ситуацій.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

«Осьовий час» у розвитку економічної думки та людської цивілізації.

Криза рабовласницької системи господарства Давнього Риму.

Вчення Аристотеля про економіку й хрематистику.

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. До числа факторів, що зробили можливим революційні зрушення в «осьовий час», можна віднести наступні

A. легізм та поліс
B. метрополія та демос
C. кліматичні зміни та доповнюючі причини
D. поліцентризм та критомікенськ

2. Періодизація Давньої Греції припадає на

A. VIII–VI ст. до н. е
B. V–IV ст. до н. е
C. IV–III ст. до н. е
D. VIII–VII ст. до н. е

3. Античну економічну думку умовно можна розділити на такі напрями

A. діяльність законодавців і реформаторів
B. політичний та економічний
C. агрономічний та промисловий
D. військовий та політичний

4. Основною причиною кінець епохи «осьового часу» важається

A. правомірність соціальної нерівності
B. розвиток національно- визвольного руху
C. утворенням централізованих імперій у Середземномор'ї, Китаї та Індії
D. зародженн трудової теорії вартості

5. Основні економічні ідеї Давнього Китаю формувалися в руслі таких основних напрямів суспільної й релігійної думки

A. легізму та конфуціанства

B. полісу та демосу
C. патриціїзму та плебеїзму
D. варронізму та колуменізму

6. Представниками античної економічної думки за напрямком діяльність законодавців і реформаторів були
A. Ксенофонт, Платон, Аристотель
B. Катона, Варрона
C. Колумели, Цицерона
D. Лікург, Драконт, Солон, брати Гракхи

7. Колектив громадян (поліс) можна розділити на такі види
A. торгово-ремісничий та аграрний
B. патриції та плебеї
C. варрон та колумени
D. демос та легізма

8. Економічна думка Стародавнього Китаю була спрямована на
A. державне невтручання в господарські справи та обмеження регулювання земельних відносин
B. державне втручання у розподіл суспільних обов'язків
C. охорону власності рабовласників, дотримання законів, державного невтручання у суспільні відносини
D. вдосконалення державного управління, дотримання законів, забезпечення надходження податків, охорону власності

9. Основою господарського життя в крито-мікенський період було
A. дворцове господарство
B. господарство, що привласнює
C. господарство, що виробляє
D. релігійне господарство

10. Періоди економічного розвитку Стародавньої Греції можна поділити на
A. крито-мікенський, гомерівський, архаїчний, класичний
B. критський, мікенський, гомерівський, класичний
C. мікенський, гомерівський, архаїчний, класичний
D. гомерівський, архаїчний, класичний

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Горбачевська О.В., Хмелярчук М.І., Стасишин А.В. Історія економіки та економічної думки у логічних схемах: навч.посібник / О.В.Горбачевська,

М.І.Хмелярчук, А.В.Стасишин; за ред. к.ек.н, доц. О.В.Горбачевської. - К.: УБС НБУ, 2013. 526 с.

2. Історія економічних вчень: підручник / за ред. Тарасевича В. М ., Петруні Ю.С. - К. : "Центр учбової літератури", 2013. 352 с.

3. Краус Н.М. Історія економіки та економічної думки: структурно-логічні схеми, таблиці, малюнки: навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2014. 504с.

4. Любохинець, Л.С. Шавкун В.М., Бабич Л.М. Історія політичних та економічних вчень: навч. посіб. Хмельниц. нац. ун-т. К.: Центр учбової літератури, 2013. 293 с.

5. Мацелюх Н.П. Максименко І.А. Історія економіки та економічної думки. Політична економія. : Навч.посіб. 2-ге вид. перероб. та доп . К. : "Центр учбової літератури", 2014. 382 с.

6. Історія економіки та економічної думки : підруч. / В. В. Козюк, Л. А. Родіонова, О. В. Длугопольський [та ін.] ; за ред. В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. Тернопіль : ТНЕУ, 2015 792 с

7. Шевченко О.О. Історія економіки та економічної думки: сучасні економічні теорії: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 288 с.

8. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В, Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ, 2015. 473 с.

9. Історія економіки та економічної думки: підручник / за ред. В. Д. Базилевича. Київ, 2018. 775 с.

10. Кухар О. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ, 2015. 328 с.

Додаткова

11. Антициклічне регулювання ринкової економіки: глобалізаційна перспектива : моногр. / Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник, Я. М. Столярчук [та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Д. Г. Лук'яненка та д-ра екон. наук, проф. А. М. Поручника. К. : КНЕУ, 2010.

12. Гальчинський А. Криза і цикли світового розвитку / Анатолій Гальчинський. – К.: АДЕФ-Україна, 2009.

13. Длугопольський О. В. Реформування суспільного сектору економіки та нові підходи до управління публічними фінансами: моногр. / О. В. Длугопольський. – К. : ДННУ «Акад. фін. упр.», 2012.

14. Історія економіки та економічної думки: опорний конспект лекцій / уклад. Л.М. Зарецька; Харківський держ. ун-т харчування та торгівлі. Харків: Монограф, 2019. 119 с.

15. Мочерний С. В. Довженко М.В. Історія економічних вчень (сучасна економічна думка). посіб. Л: «Новий світ-2000», 2015. 488 с.

16. Золотих І. Б. Історія економічних вчень. навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2013. 186 с.

Інформаційні ресурси

17. Міжнародний центр перспективних досліджень URL: http://www.icps.kiev.ua
18. Інститут економіки і прогнозування НАН України URL: http://www.ief.org.ua
19. Бібліотека імені В.Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua.

Семінар 3 «Особливості розвитку економічної думки на Європейському континенті у період Середньовіччя»

Семінар – розгорнута бесіда

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, тестування, розв'язання задач та ситуацій.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

Історія створення векселя.

Формування і розвиток банківської та лихварської справ.

Вплив релігії на розвиток економічної думки.

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Система примусової експлуатації економічно напівсамостійного, але юридично залежного, тобто кріпосного, селянства - це

A. рабовласництво
B. феодалізм
C. кріпацтво
D. кооператив

2. До основних ознак феодалізму слід віднести

A. політичну роздрібненість, ієрархічну структуру влади, васалітет, корпоративність
B. крупне землеволодіння і селянсько-сеніоріальні відносини
C. панування натурального господарства, сполучення крупного і дрібного землеволодіння, позаекономічний примус, низький рівень техніки
D. особиста залежність селян від феодалів, низький рівень техніки, низька продуктивність праці, селяни –знаряддя праці, що вміють говорити

3. Період розвинутого феодалізму припадав на

A. XI – XV ст. н.е.
B. XVI – XVIII ст. н.е.
C. V – X ст. н.е.
D. XX - XXI ст.

4. Західній Європі були притаманні наступні типи феодального землеволодіння

A. аллод, бенефіцій, феод
B. аллод, варрон, колумен
C. аллод, бенефіцій, колумен
D. варрон, бенефіцій, феод

5. Умовна, спадкова форма землеволодіння, що передбачає прийняття васальної присяги феодалу, який надав землю, воювати під його командою, за необхідності. викупати феодала з полону - це

A. аллод
B. бенефіцій
C. феод
D. колумен

6. Умовна, тимчасова форма землеволодіння, що передбачала несення певної служби, найчастіше військової - це

A. аллод
B. бенефіцій
C. феод
D. колумен

7. Середньовічне місто виникає як

A. осередок найманих робітників мануфактур і духовенства
B. посилення суспільного поділу праці
C. осередок ремісників та торговців
D. всі відповіді вірні

8. Міжнародну гільдію купців називали

A. ганза
B. банкірат
C. торгова асоціація
D. гурт

9. Повністю незалежне спадкове землеволодіння, що передбачало несення певної служби, найчастіше військової – це

A. аллод
B. бенефіцій
C. феод
D. колумен

10. Основними потоковими шляхами європейської торгівлі є

A. через Середземне море, Південне море
B. через Середземне море, Північне море

C. через Середземне море, Південне та Балтійське море
D. через Середземне море, Північне та Балтійське море

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Горбачевська О.В., Хмелярчук М.І., Стасишин А.В. Історія економіки та економічної думки у логічних схемах: навч.посібник / О.В.Горбачевська, М.І.Хмелярчук, А.В.Стасишин; за ред. к.ек.н, доц. О.В.Горбачевської. - К.: УБС НБУ, 2013. 526 с.

2. Історія економічних вчень: підручник / за ред. Тарасевича В. М ., Петруні Ю.С. - К. : "Центр учбової літератури", 2013. 352 с.

3. Краус Н.М. Історія економіки та економічної думки: структурно-логічні схеми, таблиці, малюнки: навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2014. 504с.

4. Любохинець, Л.С. Шавкун В.М., Бабич Л.М. Історія політичних та економічних вчень: навч. посіб. Хмельниц. нац. ун-т. К.: Центр учбової літератури, 2013. 293 с.

5. Мацелюх Н.П. Максименко І.А. Історія економіки та економічної думки. Політична економія. : Навч.посіб. 2-ге вид. перероб. та доп . К. : "Центр учбової літератури", 2014. 382 с.

6. Історія економіки та економічної думки : підруч. / В. В. Козюк, Л. А. Родіонова, О. В. Длугопольський [та ін.] ; за ред. В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. Тернопіль : ТНЕУ, 2015 792 с

7. Шевченко О.О. Історія економіки та економічної думки: сучасні економічні теорії: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 288 с.

8. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В, Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ, 2015. 473 с.

9. Історія економіки та економічної думки: підручник / за ред. В. Д. Базилевича. Київ, 2018. 775 с.

10. Кухар О. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ, 2015. 328 с.

Додаткова

11. Антициклічне регулювання ринкової економіки: глобалізаційна перспектива : моногр. / Д. Г. Лук’яненко, А. М. Поручник, Я. М. Столярчук [та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Д. Г. Лук’яненка та д-ра екон. наук, проф. А. М. Поручника. К. : КНЕУ, 2010.

12. Гальчинський А. Криза і цикли світового розвитку / Анатолій Гальчинський. – К.: АДЕФ-Україна, 2009.

13. Длугопольський О. В. Реформування суспільного сектору економіки та нові підходи до управління публічними фінансами: моногр. / О. В. Длугопольський. – К. : ДННУ «Акад. фін. упр.», 2012.

14. Історія економіки та економічної думки: опорний конспект лекцій / уклад. Л.М. Зарецька; Харківський держ. ун-т харчування та торгівлі. Харків: Монограф, 2019. 119 с.
15. Мочерний С. В. Довженко М.В. Історія економічних вчень (сучасна економічна думка). посіб. Л: «Новий світ-2000», 2015. 488 с.
16. Золотих І. Б. Історія економічних вчень. навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2013. 186 с.

Інформаційні ресурси

17. Міжнародний центр перспективних досліджень URL: http://www.icps.kiev.ua
18. Інститут економіки і прогнозування НАН України URL: http://www.ief.org.ua
19. Бібліотека імені В.Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua.

Семінар 4 «Теоретичні погляди на ринкову економіку та її основні закономірності»

Семінар – розгорнута бесіда

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, тестування, розв'язання задач та ситуацій.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

Економічні та політичні наслідки школи меркантилізму.

Розвиток мануфактурного виробництва.

Вчення Томаса Мана.

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Однією з основних економічних причин Великих географічних відкриттів є те, що

A. західноєвропейські купці прагнули знищити монополію італійців у торгівлі зі Сходом
B. купці прагнули, щоб основні торгові шляхи перемістилися із Середземного моря в Атлантичний, Індійський та Тихий океани
C. керівники тогочасних країн-лідерів прагнули, щоб зовнішня торгівля набула розмірів світової
D. торговці того часу прагнули, щоб в Європу потрапили нові товари: тютюн, какао, чай, кава, кукурудза, помідори, картопля тощо

2. Одним з основних економічних наслідків Великих географічних відкриттів доцільно віднести

A. відчуття дефіциту грошей в торговому обороті

B. отримання грошей монархам для утримання армій, чиновників та двору
C. прогрес науки та техніки в суднобудуванні, географії та навігації
D. зменшення реальних розмірів фіксованої грошової ренти або рентних платежів в сільське господарство

3. Історичний процес відокремлення працівника (перш за все селянина) від власності, перетворення безпосередніх виробників на найманих працівників, а засобів виробництва та життєвих засобів в капітал - це
A. первісне нагромадження капіталу
B. змішана мануфактура
C. аграрний переворот
D. теорія активного торгового балансу

4. До основних джерел первісного нагромадження капіталу можна віднести
A. колоніальний грабіж і колоніальна торгівля
B. революція цін
C. торгові війни і займи коронованим особам, державні борги
D. всі відповіді вірні

5. Економічною основою процесу первісного нагромадження капіталу є
A. необхідність розвивати експортну промисловість та її сировинну базу
B. необхідність обмежувати імпорт іноземних товарів і підвищувати міжнародну конкурентоспроможність англійських товарів
C. вивезення грошей і заборона навмисного «псування монет урядом»
D. формування промислової буржуазії із середовища лихварів, торговців та цехових майстрів

6. Змішана мануфактура – це
A. засновані на сільських промислах та дрібному ремеслі
B. мануфактура, що існувала в межах однієї майстерні. Підприємець закуповував сировину, устаткування, інструменти, наймав робітників
C. коли поєднувалося виконання окремих операцій в ремісничій майстерні з працею вдома
D. капіталістичне підприємство, засноване на використанні ручної техніки, поділі праці, вільнонайманої робочої сили

7. До наслідків аграрного перевороту можна віднести
A. сформувалася земельна власність буржуазного типу
B. крупні земельні власники виганяли селян з їх наділів, перетворюючи цих людей на орендарів-фермерів
C. фермерські скотарські господарства ставали товарними, ринковими і підприємницькими
D. всі відповіді вірні

8. Основним положенням теорії активного торгового балансу є

A. недоцільність заборони вивозу грошей за кордон та обмеження імпорту товарів
B. необхідність розвивати експортну промисловість та її сировинну базу
C. необхідність обмежувати імпорт іноземних товарів і підвищувати міжнародну конкурентоспроможність англійських товарів
D. крупні земельні власники виганяли селян з їх наділів, перетворюючи цих людей на орендарів-фермерів

9. До недоліків вчення меркантилізму доцільно віднести

A. меркантилістами були не вчені-економісти, а купці, що мали власну справу або служили по торговій чи митній лінії
B. джерелом національного багатства є прибуток від зовнішньої торгівлі
C. держава стає багатшою тоді, коли експорт перевищує імпорт (торгове сальдо позитивне)
D. всі відповіді вірні

10. Представниками аглійського меркантилізму були

A. Антуан Монкретьєн, Жан Боден, Гаспаро Скаруффі
B. Антуан Монкретьєн, Жан-Батіст Кольбер, Антоніо Серра
C. Джон Гелс, Уільям Стаффорд, Томас Мен
D. Дж. Чілд, Адам Сміт, Карл Маркс

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Горбачевська О.В., Хмелярчук М.І., Стасишин А.В. Історія економіки та економічної думки у логічних схемах: навч.посібник / О.В.Горбачевська, М.І.Хмелярчук, А.В.Стасишин; за ред. к.ек.н, доц. О.В.Горбачевської. - К.: УБС НБУ, 2013. 526 с.

2. Історія економічних вчень: підручник / за ред. Тарасевича В. М ., Петруні Ю.С. - К. : "Центр учбової літератури", 2013. 352 с.

3. Краус Н.М. Історія економіки та економічної думки: структурно-логічні схеми, таблиці, малюнки: навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2014. 504с.

4. Любохинець, Л.С. Шавкун В.М., Бабич Л.М. Історія політичних та економічних вчень: навч. посіб. Хмельниц. нац. ун-т. К.: Центр учбової літератури, 2013. 293 с.

5. Мацелюх Н.П. Максименко І.А. Історія економіки та економічної думки. Політична економія. : Навч.посіб. 2-ге вид. перероб. та доп . К. : "Центр учбової літератури", 2014. 382 с.

6. Історія економіки та економічної думки : підруч. / В. В. Козюк, Л. А. Родіонова, О. В. Длугопольський [та ін.] ; за ред. В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. Тернопіль : ТНЕУ, 2015 792 с

7. Шевченко О.О. Історія економіки та економічної думки: сучасні економічні теорії: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 288 с.

8. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В, Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ, 2015. 473 с.

9. Історія економіки та економічної думки: підручник / за ред. В. Д. Базилевича. Київ, 2018. 775 с.

10. Кухар О. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ, 2015. 328 с.

Додаткова

11. Антициклічне регулювання ринкової економіки: глобалізаційна перспектива : моногр. / Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник, Я. М. Столярчук [та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Д. Г. Лук'яненка та д-ра екон. наук, проф. А. М. Поручника. К. : КНЕУ, 2010.

12. Гальчинський А. Криза і цикли світового розвитку / Анатолій Гальчинський. – К.: АДЕФ-Україна, 2009.

13. Длугопольський О. В. Реформування суспільного сектору економіки та нові підходи до управління публічними фінансами: моногр. / О. В. Длугопольський. – К. : ДННУ «Акад. фін. упр.», 2012.

14. Історія економіки та економічної думки: опорний конспект лекцій / уклад. Л.М. Зарецька; Харківський держ. ун-т харчування та торгівлі. Харків: Монограф, 2019. 119 с.

15. Мочерний С. В. Довженко М.В. Історія економічних вчень (сучасна економічна думка). посіб. Л: «Новий світ-2000», 2015. 488 с.

16. Золотих І. Б. Історія економічних вчень. навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2013. 186 с.

Інформаційні ресурси

17. Міжнародний центр перспективних досліджень URL: http://www.icps.kiev.ua

18. Інститут економіки і прогнозування НАН України URL: http://www.ief.org.ua

19. Бібліотека імені В.Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua.

Семінар 5 «Передумови розвитку ідей фізіократів та формування теорії класичної політекономічної школи в Європі»

Семінар-дискусія

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, тестування, розв'язання задач та ситуацій.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

Вчення представників класичної школи політекономії (Ж.-Б. Сей, Т. Мальтус, Дж.С. Міль, Г.Ч. Кері).

Вчення представників класичної школи соціалістів-утопістів: (С. Сисмонді, П. Прудон, А. Сен-Сімон, Ш. Фур'є, Р. Оуен).

Економічні теорії К. Маркса.

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Загально історичне явище, яке характеризує певний етап розвитку капіталізму в промисловості - це

A. промислова революция
B. промисловий переворот
C. промисловий розвиток
D. промисловий прорив

2. Передумовою промислового перевороту в Англії були

A. перемога індустріальної цивілізації над аграрною
B. поділ суспільства на дві взаємно обумовлюючі антагоністичні соціальні групи – фабриканти і наймані працівники
C. наявність первісно нагромадженого капіталу, що дозволило розвивати промисловість та інженерну думку
D. зміни у засобах зв'язку і транспорті (перевозка великої кількості вантажів і встановлення парової машини на морському та сухопутному транспорті)

3. Наслідком промислового перевороту в Англії стало

A. постачання дешевої та якісної бавовни з Індії та Північної Америки
B. проведення політики меркантилізму та фритредерства (вільної безлімітної торгівлі)
C. первісне нагромадження капіталу давало можливість розвивати промисловість та інженерну думку
D. трансформування засобів зв'язку і транспорті (перевезення великої кількості вантажів і встановлення парової машини на морському та сухопутному транспорті)

4. Промисловому перевороту в Німеччині сприяв такий фактор як

A. створення Митної спілки земель під егідою Пруссії (1833 р.), коли були ліквідовані мита, протекціоністські тарифи на ввіз іноземних товарів
B. первісне нагромадження капіталу давало можливість розвивати промисловість та інженерну думку
C. потужне сільське господарство, що годувало міста і було споживачем промислової продукції
D. всі відповіді вірні

5. Основною причиною громадянської війни в США було

A. проведення політики меркантилізму та фритредерства (вільна безлімітна торгівля)
B. первісне нагромадження капіталу давало можливість розвивати промисловість та інженерну думку
C. трансформування засобів зв'язку і транспорті (перевозка великої кількості вантажів і встановлення парової машини на морському та сухопутному транспорті)
D. заборона законами Британського уряду ввезення і вивезення товарів з колоній будь-куди, окрім Англії

6. Економічним результатом війни за незалежність в США доцільно назвати
A. утворення перешкод, що чинила Велика Британія в розвитку промисловості і торгівлі
B. удосконалення умов для формування єдиного внутрішнього ринку, виникнення єдиної американської нації
C. здобуття незалежності США і встановлення ними прямих економічних зв'язків із світовим економічним ринком
D. всі відповіді вірні

7. Розвиток капіталізму у сільському господарстві можна розділити на такі шляхи
A. Прусський та Американський
B. Прусський та Канадський
C. Прусський та Китайський
D. Пруський та Англійський

8. Об'єктом англійської буржуазної класичної політекономії було вивчення
A. фундаментальних теоретичних досліджень
B. матеріального виробництва та об'єктивних законів економічного життя
C. принципів протекціонізму
D. умов виробництва та нагромадження матеріального багатства, а також законів їх руху

9. Автором «Трактату про домашню землеробську асоціацію» був
A. Ш. Фур'є
B. А. Сміт
C. П. Прудон
D. Р. Оуен

10. Праця «Засади політекономії та оподаткування» (1817) була створена
A. Ш. Фур'є
B. А. Смітом
C. Д. Рікардо
D. Р. Оуен

4.Підготувати доповідь за варіантами

№ варіанту	Тема
1	Історія винаходів у період розвитку механізації виробництва
2	Основні економічні відкриття Ф. Кене
3	Т.Мальтус та «Принципи політичної економії»
4	Основні економічні ідеї Дж. С. Мілля
5	Ліберальна економічна теорія Г. Ч. Кері
6	Теорія відтворення і криз С. де Сісмонді
7	Програма дій в економіці П. Прудона
8	Раціоналістична теорія суспільного прогресу А. Тюрго
9	Економічна теорія криз К. Маркса
10	Особливості промислового перевороту і розвитку капіталізму у Японії

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Горбачевська О.В., Хмелярчук М.І., Стасишин А.В. Історія економіки та економічної думки у логічних схемах: навч.посібник / О.В.Горбачевська, М.І.Хмелярчук, А.В.Стасишин; за ред. к.ек.н, доц. О.В.Горбачевської. - К.: УБС НБУ, 2013. 526 с.
2. Історія економічних вчень: підручник / за ред. Тарасевича В. М ., Петруні Ю.С. - К. : "Центр учбової літератури", 2013. 352 с.
3. Краус Н.М. Історія економіки та економічної думки: структурно-логічні схеми, таблиці, малюнки: навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2014. 504с.
4. Любохинець, Л.С. Шавкун В.М., Бабич Л.М. Історія політичних та економічних вчень: навч. посіб. Хмельниц. нац. ун-т. К.: Центр учбової літератури, 2013. 293 с.
5. Мацелюх Н.П. Максименко І.А. Історія економіки та економічної думки. Політична економія. : Навч.посіб. 2-ге вид. перероб. та доп . К. : "Центр учбової літератури", 2014. 382 с.
6. Історія економіки та економічної думки : підруч. / В. В. Козюк, Л. А. Родіонова, О. В. Длугопольський [та ін.] ; за ред. В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. Тернопіль : ТНЕУ, 2015 792 с
7. Шевченко О.О. Історія економіки та економічної думки: сучасні економічні теорії: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 288 с.
8. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В, Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ, 2015. 473 с.
9. Історія економіки та економічної думки: підручник / за ред. В. Д. Базилевича. Київ, 2018. 775 с.
10. Кухар О. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ, 2015. 328 с.

Додаткова

11. Антициклічне регулювання ринкової економіки: глобалізаційна перспектива : моногр. / Д. Г. Лук’яненко, А. М. Поручник, Я. М. Столярчук [та

ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Д. Г. Лук'яненка та д-ра екон. наук, проф. А. М. Поручника. К. : КНЕУ, 2010.

12. Гальчинський А. Криза і цикли світового розвитку / Анатолій Гальчинський. – К.: АДЕФ-Україна, 2009.

13. Длугопольський О. В. Реформування суспільного сектору економіки та нові підходи до управління публічними фінансами: моногр. / О. В. Длугопольський. – К. : ДННУ «Акад. фін. упр.», 2012.

14. Історія економіки та економічної думки: опорний конспект лекцій / уклад. Л.М. Зарецька; Харківський держ. ун-т харчування та торгівлі. Харків: Монограф, 2019. 119 с.

15. Мочерний С. В. Довженко М.В. Історія економічних вчень (сучасна економічна думка). посіб. Л: «Новий світ-2000», 2015. 488 с.

16. Золотих І. Б. Історія економічних вчень. навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2013. 186 с.

Інформаційні ресурси

17. Міжнародний центр перспективних досліджень URL: http://www.icps.kiev.ua

18. Інститут економіки і прогнозування НАН України URL: http://www.ief.org.ua

19. Бібліотека імені В.Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2
РОЗВИТОК СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ І ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ (ПЕРША ПОЛОВИНА XIX СТ. - СУЧАСНИЙ ПЕРІОД)

Семінар 6 «Розвиток монополістичного капіталізму та маржиналістської революції (друга половина XIX - початок XX ст.)»
Семінар запитань і відповідей

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, тестування, розв'язання задач та ситуацій.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

Математична (Лозаннська) школа маржиналізму.

Передумови виникнення та методологічні принципи маржиналізму й неокласичної теорії.

Формування і розвиток історичної школи.

Нова історична школа в Німеччині та початок соціального напрямку (Л. Брентано, В. Зомбарт).

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Об'єднання, де підприємства втрачають тільки комерційну самостійність, але існувала єдина постачальна та збутова система - це

A. картель
B. синдикат
C. концерн
D. монополія

2. Об'єднання виробників, як правило, однієї галузі, де зберігається юридична і виробнича самостійність, регулюється об'єм виробництва, збут продукції, найм робочої сили - це

A. картель
B. синдикат
C. концерн
D. пеонаж

3. Єдиний контролер компанії різних галузей виробництва, торгівлі, банків - це

A. картель
B. синдикат
C. концерн
D. пеонаж

4. Фактором швидкого економічного зростання США в кінці XIX - початку XX ст., був такий фактор як

A. збільшений приплив іммігрантів зі Старого Світу(28 млн. чол.), що прагнули швидко розбагатіти
B. накопичення капіталу сприяло акціонуванню економіки
C. процес монополізації економіки, не дивлячись на запізнення, пішов досить динамічно
D. аграрні реформи, що знищили пережитки феодальної економіки на селі

5. Процесу індустріалізації, протягом останньої третини XIX – початку XX ст. в Німеччині сприяла така подія як

A. розвиток капіталізму на території всієї країни
B. розширення місткості внутрішнього ринку країни
C. збільшений приплив іммігрантів зі Старого Світу
D. накопичення капіталу сприяло акціонуванню економіки

6. Економічний розвиткок Великобританії, після в ступу в монополістичну стадію капіталізму, характеризується

A. зростанням ролі експорту капіталу, хоча розвиток нових і переоснащення техніки старих галузей, потребувало великих інвестицій
B. розвитком легкої промисловість

C. накопиченям капіталу сприяло акціонуванню економіки
D. процесом монополізації економіки

7. Фактори промислової відсталості Англії були викликані наступними причинами

A. слабкий економічний потенціал
B. неблагоприємним впливом політики «вільної торгівлі», яку необхідно було вчасно замінити на протилежну - протекціонізм
C. антинаціональна політика представників французького лихварського капіталу і гіпертрофірованої
D. всі відповіді вірні

8. Основна ідея маржиналізму – це

A. дослідження граничних економічних величин як взаємозв'язаних явищ економічної системи на рівні фірми чи галузі
B. суб'єктивно-психологічний підхід до економічних явищ
C. принцип раціональної економічної поведінки особи, за умов вільного підприємництва
D. теоретична та ідеологічна боротьба з марксизмом, як основною впливовою течією в робочому русі Німеччини

9. Провідний принцип маржиналізму - це

A. дослідження граничних економічних величин як взаємозв'язаних явищ економічної системи на рівні фірми чи галузі
B. суб'єктивно-психологічний підхід до економічних явищ
C. принцип раціональної економічної поведінки особи, за умов вільного підприємництва
D. теоретична та ідеологічна боротьба з марксизмом, як основною впливовою течією в робочому русі Німеччини

10. Методологічна опора маржиналізму - це

A. дослідження граничних економічних величин як взаємозв'язаних явищ економічної системи на рівні фірми чи галузі
B. суб'єктивно-психологічний підхід до економічних явищ
C. принцип раціональної економічної поведінки особи, за умов вільного підприємництва
D. теоретична та ідеологічна боротьба з марксизмом, як основною впливовою течією в робочому русі Німеччини

4. Розв'яжіть задачі за варіантами

Використовуючи теорії абсолютних або порівняльних переваг необхідно розрахувати виграш від торгівлі для країни А та В, якщо вартість виробництва цих товарів є наступною:

Варіант	*Товар*	*А*	*В*
1	Х, т	5	2
	У, т	2,5	4
2	Х, т	1	4
	У, т	3	1
3	Х, т	8	2
	У, т	2	6
4	Х, т	2	3
	У, т	5	0,5
5	Х, т	6	2
	У, т	2,5	4
6	Х, т	5	0,2
	У, т	2	4
7	Х, т	1	2
	У, т	4	3
8	Х, т	2	3
	У, т	5	4
9	Х, т	3	4
	У, т	6	3
10	Х, т	4	5
	У, т	8	4

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Горбачевська О.В., Хмелярчук М.І., Стасишин А.В. Історія економіки та економічної думки у логічних схемах: навч.посібник / О.В.Горбачевська, М.І.Хмелярчук, А.В.Стасишин; за ред. к.ек.н, доц. О.В.Горбачевської. - К.: УБС НБУ, 2013. 526 с.

2. Історія економічних вчень: підручник / за ред. Тарасевича В. М ., Петруні Ю.С. - К. : "Центр учбової літератури", 2013. 352 с.

3. Краус Н.М. Історія економіки та економічної думки: структурно-логічні схеми, таблиці, малюнки: навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2014. 504с.

4. Любохинець, Л.С. Шавкун В.М., Бабич Л.М. Історія політичних та економічних вчень: навч. посіб. Хмельниц. нац. ун-т. К.: Центр учбової літератури, 2013. 293 с.

5. Мацелюх Н.П. Максименко І.А. Історія економіки та економічної думки. Політична економія. : Навч.посіб. 2-ге вид. перероб. та доп . К. : "Центр учбової літератури", 2014. 382 с.

6. Історія економіки та економічної думки : підруч. / В. В. Козюк, Л. А. Родіонова, О. В. Длугопольський [та ін.] ; за ред. В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. Тернопіль : ТНЕУ, 2015 792 с

7. Шевченко О.О. Історія економіки та економічної думки: сучасні економічні теорії: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 288 с.

8. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В, Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ, 2015. 473 с.

9. Історія економіки та економічної думки: підручник / за ред. В. Д. Базилевича. Київ, 2018. 775 с.

10. Кухар О. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ, 2015. 328 с.

Додаткова

11. Антициклічне регулювання ринкової економіки: глобалізаційна перспектива : моногр. / Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник, Я. М. Столярчук [та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Д. Г. Лук'яненка та д-ра екон. наук, проф. А. М. Поручника. К. : КНЕУ, 2010.

12. Гальчинський А. Криза і цикли світового розвитку / Анатолій Гальчинський. – К.: АДЕФ-Україна, 2009.

13. Длугопольський О. В. Реформування суспільного сектору економіки та нові підходи до управління публічними фінансами: моногр. / О. В. Длугопольський. – К. : ДННУ «Акад. фін. упр.», 2012.

14. Історія економіки та економічної думки: опорний конспект лекцій / уклад. Л.М. Зарецька; Харківський держ. ун-т харчування та торгівлі. Харків: Монограф, 2019. 119 с.

15. Мочерний С. В. Довженко М.В. Історія економічних вчень (сучасна економічна думка). посіб. Л: «Новий світ-2000», 2015. 488 с.

16. Золотих І. Б. Історія економічних вчень. навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2013. 186 с.

Інформаційні ресурси

17. Міжнародний центр перспективних досліджень URL: http://www.icps.kiev.ua

18. Інститут економіки і прогнозування НАН України URL: http://www.ief.org.ua

19. Бібліотека імені В.Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua.

Семінар 7 «Економічна політика та розвиток економічної думки в Україні (друга половина XIX - початок XX ст.)»

Семінар – розгорнута бесіда

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, тестування, розв'язання задач та ситуацій.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

Хід здійснення та економічні наслідки аграрної реформи 1861-1866 рр. початок промислового перевороту в Україні.

Столипінська аграрна реформа та її наслідки для України.

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Перший етап промислового перевороту в Східній Україні характеризувався

A. початком використання праці вільнонайманих робітників, яка була вигіднішою і прибутковішою
B. зростанням кількості мануфактур, числа найманих робітників, початком використання механічних робочих машин
C. звільненням селян від особистої залежності від поміщиків
D. пригнобленням селян поміщиками

2. Другий етап промислового перевороту в Східній Україні характеризувався

A. початком використання праці вільнонайманих робітників, яка була вигіднішою і прибутковішою
B. зростанням кількості мануфактур, числа найманих робітників, початком використання механічних робочих машин
C. звільненням селян від особистої залежності від поміщиків
D. пригнобленням селян поміщиками

3. Головним джерелом бюджетних доходів царської Росії у першій половині XIX ст. були

A. оброчний та подушний податки з селян
B. шинкові та митні збори
C. податки з капіталів та торгових оборотів
D. всі відповіді вірні

4. М. Туган-Барановський всебічно розглянув марксистську теорію економічного розвитку в роботі

A. «Капітал»
B. «Маніфест комуністичної партії»
C. «До історії соціалістичного руху»
D. «Теоретичні основи марксизму»

5. Представниками класичної школи економічної думки були

A. І. Франко, С. Подолинський, М. Драгоманов
B. І. Вернадський, М. Бунге, Т. Степанова
C. Р. Орженцький, О. Білімович, М. Туган-Барановський
D. всі відповіді вірні

6. Автором статті «До теорії збалансованого бюджету споживача» (1915) був

A. Р. Орженцький
B. О. Білімович
C. Є. Слуцький

D. М. Туган-Барановський

7. Наприкінці XIX–поч. XX ст. найвідомішими представниками суб'єктивно-психологічного напряму в Україні стали

A. І. Франко, С. Подолинський, М. Драгоманов
B. І. Вернадський, М. Бунге, Т. Степанова
C. Р. Орженцький, О. Білімович, М. Туган-Барановський
D. всі відповіді вірні

8. Український економіст XIX ст. який довів, що економічна теорія К. Маркса є продовженням трудової теорії А. Сміта і Д. Рікардо був

A. І. Франко
B. М. Зібер
C. М. Туган-Барановький
D. М. Драгоманов

9. Автор, що здійснив синтез теорії граничності й трудової теорії вартості - це

A. Микола Яснопольський.
B. Сергій Подолинський.
C. Михайло Туган-Барановський.
D. Дмитро Піхно

10. І. Франко в своїх працях приділяв увагу дослідженню

A. синтезу теорії граничності й трудової теорії вартості
B. марксисткої теорії економічного розвитку
C. економіки Галичини, становищу селянства і робітничого класу
D. доктрини економічного лібералізму на основі принципу «laisser faire»

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Горбачевська О.В., Хмелярчук М.І., Стасишин А.В. Історія економіки та економічної думки у логічних схемах: навч.посібник / О.В.Горбачевська, М.І.Хмелярчук, А.В.Стасишин; за ред. к.ек.н, доц. О.В.Горбачевської. - К.: УБС НБУ, 2013. 526 с.

2. Історія економічних вчень: підручник / за ред. Тарасевича В. М ., Петруні Ю.С. - К. : "Центр учбової літератури", 2013. 352 с.

3. Краус Н.М. Історія економіки та економічної думки: структурно-логічні схеми, таблиці, малюнки: навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2014. 504с.

4. Любохинець, Л.С. Шавкун В.М., Бабич Л.М. Історія політичних та економічних вчень: навч. посіб. Хмельниц. нац. ун-т. К.: Центр учбової літератури, 2013. 293 с.

5. Мацелюх Н.П. Максименко І.А. Історія економіки та економічної думки. Політична економія. : Навч.посіб. 2-ге вид. перероб. та доп . К. : "Центр учбової літератури", 2014. 382 с.

6. Історія економіки та економічної думки : підруч. / В. В. Козюк, Л. А. Родіонова, О. В. Длугопольський [та ін.] ; за ред. В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. Тернопіль : ТНЕУ, 2015 792 с

7. Шевченко О.О. Історія економіки та економічної думки: сучасні економічні теорії: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 288 с.

8. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В, Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ, 2015. 473 с.

9. Історія економіки та економічної думки: підручник / за ред. В. Д. Базилевича. Київ, 2018. 775 с.

10. Кухар О. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ, 2015. 328 с.

Додаткова

11. Антициклічне регулювання ринкової економіки: глобалізаційна перспектива : моногр. / Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник, Я. М. Столярчук [та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Д. Г. Лук'яненка та д-ра екон. наук, проф. А. М. Поручника. К. : КНЕУ, 2010.

12. Гальчинський А. Криза і цикли світового розвитку / Анатолій Гальчинський. – К.: АДЕФ-Україна, 2009.

13. Длугопольський О. В. Реформування суспільного сектору економіки та нові підходи до управління публічними фінансами: моногр. / О. В. Длугопольський. – К. : ДННУ «Акад. фін. упр.», 2012.

14. Історія економіки та економічної думки: опорний конспект лекцій / уклад. Л.М. Зарецька; Харківський держ. ун-т харчування та торгівлі. Харків: Монограф, 2019. 119 с.

15. Мочерний С. В. Довженко М.В. Історія економічних вчень (сучасна економічна думка). посіб. Л: «Новий світ-2000», 2015. 488 с.

16. Золотих І. Б. Історія економічних вчень. навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2013. 186 с.

Інформаційні ресурси

17. Міжнародний центр перспективних досліджень URL: http://www.icps.kiev.ua

18. Інститут економіки і прогнозування НАН України URL: http://www.ief.org.ua

19. Бібліотека імені В.Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua.

Семінар 8 «Економічні коливання у світі в першій половині XX ст. Розвиток кейнсіанства та аналіз його наслідків»

Семінар-дискусія

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, тестування, розв'язання задач та ситуацій.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

Значення кейнсіанської теорії для подальшого розвитку економічної думки.

Еволюція неокласичного напрямку в першій половині XX ст. - Е.Чемберлен.

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Однією з основних причин розв'язання І-ї Світової війни доцільно виділити

A. Зростання економічного потенціалу Німеччини і її бажання здійснити перерозподіл світових ринків і зон впливу
B. Перетворення Китаю у світовий фінансово-кредитний центр
C. обмеженість ресурсної бази країн-лідерів
D. Революція у Російській Імперії

2. Німеччина, яка зазнала поразки у І-й Світовій війні, відповідно до умов Версальського мирного договору

A. передала Франції на 15 років право експлуатації ресурсів Саарської області
B. повернула Франції Ельзас и Лотарингію
C. отримала інвестиції від США у розмірі 15 млрд. доларів
D. отримала додаткові колонії від Англії

3. Основна мета планів Дауеса і Юнга - це

A. відновлення промислового потенціалу Німеччини і забезпечення виплат репарацій країнам-переможницям
B. забезпечення репараційних платежів для Німеччини
C. надходження за рахунок зборів та непрямих податків, головним чином, на предмети широкого вжитку
D. всі відповіді вірні

4. Світова економічна криза 1929-1933 років розпочалася

A. в Японії
B. в Англії
C. в США
D. в Німеччині

5. До основних причин кризи 1929-1933 рр. доцільно віднести

A. перевиробництво товарів та послуг
B. проблеми збуту продукції внаслідок низької платоспроможності попиту населення
C. принципове невтручання держави в економіку

D. всі відповіді вірні

6. План Дауеса у зв'язку з кризою перевиробництва було замінено на

A. «новий курс»
B. план Мейя
C. план Юнга
D. план Маршала

7. Тип ринку, що є наслідком нововведень, формується в умовах активної конкуренції, несумісна із застоєм та експлуатацією через механізм цін, приходить до тієї чи іншої компанії, але, з часом, зникає з допомогою механізму конкуренції (конкретних нововведень), природний елемент економічного розвитку - це

A. ефективна монополія
B. ефективна конкуренція
C. ефективна інновація
D. ефективна праця

8. Гранична ефективність інвестицій, що характеризує очікувану прибутковість капіталовкладень - це

A. «Закон Кейнса»
B. Теорія відсотку
C. Теорія заробітної плати
D. Норма відсотку, за Кейнсом

9. Зростанням доходу, коли схильність до споживання зменшується, а до заощаджень зростає - це

A. «Закон Кейнса»
B. Теорія відсотку
C. Теорія заробітної плати
D. Норма відсотку, за Кейнсом

10. Приріст зайнятості і споживання відбувається в більшій пропорції, ніж приріст первинних інвестицій, які продукують вторинні, третинні та наступні інвестиції із спадним ефектом - це

A. мультиплікатор інвестицій
B. мультиплікаційний ефект
C. мультиплікаційні інвестиції
D. мультиплікатор ефекту

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Горбачевська О.В., Хмелярчук М.І., Стасишин А.В. Історія економіки та економічної думки у логічних схемах: навч.посібник / О.В.Горбачевська, М.І.Хмелярчук, А.В.Стасишин; за ред. к.ек.н, доц. О.В.Горбачевської. - К.: УБС НБУ, 2013. 526 с.

2. Історія економічних вчень: підручник / за ред. Тарасевича В. М ., Петруні Ю.С. - К. : "Центр учбової літератури", 2013. 352 с.

3. Краус Н.М. Історія економіки та економічної думки: структурно-логічні схеми, таблиці, малюнки: навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2014. 504с.

4. Любохинець, Л.С. Шавкун В.М., Бабич Л.М. Історія політичних та економічних вчень: навч. посіб. Хмельниц. нац. ун-т. К.: Центр учбової літератури, 2013. 293 с.

5. Мацелюх Н.П. Максименко І.А. Історія економіки та економічної думки. Політична економія. : Навч.посіб. 2-ге вид. перероб. та доп . К. : "Центр учбової літератури", 2014. 382 с.

6. Історія економіки та економічної думки : підруч. / В. В. Козюк, Л. А. Родіонова, О. В. Длугопольський [та ін.] ; за ред. В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. Тернопіль : ТНЕУ, 2015 792 с

7. Шевченко О.О. Історія економіки та економічної думки: сучасні економічні теорії: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 288 с.

8. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В, Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ, 2015. 473 с.

9. Історія економіки та економічної думки: підручник / за ред. В. Д. Базилевича. Київ, 2018. 775 с.

10. Кухар О. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ, 2015. 328 с.

Додаткова

11. Антициклічне регулювання ринкової економіки: глобалізаційна перспектива : моногр. / Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник, Я. М. Столярчук [та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Д. Г. Лук'яненка та д-ра екон. наук, проф. А. М. Поручника. К. : КНЕУ, 2010.

12. Гальчинський А. Криза і цикли світового розвитку / Анатолій Гальчинський. – К.: АДЕФ-Україна, 2009.

13. Длугопольський О. В. Реформування суспільного сектору економіки та нові підходи до управління публічними фінансами: моногр. / О. В. Длугопольський. – К. : ДННУ «Акад. фін. упр.», 2012.

14. Історія економіки та економічної думки: опорний конспект лекцій / уклад. Л.М. Зарецька; Харківський держ. ун-т харчування та торгівлі. Харків: Монограф, 2019. 119 с.

15. Мочерний С. В. Довженко М.В. Історія економічних вчень (сучасна економічна думка). посіб. Л: «Новий світ-2000», 2015. 488 с.

16. Золотих І. Б. Історія економічних вчень. навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2013. 186 с.

Інформаційні ресурси

17. Міжнародний центр перспективних досліджень URL: http://www.icps.kiev.ua
18. Інститут економіки і прогнозування НАН України URL: http://www.ief.org.ua
19. Бібліотека імені В.Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua.

Семінар 9 «Розвиток економічної думки в США та країнах Європейського континенту у другій половині XX – початку XXI ст. Формування неокласичної теорії економічного зростання, монетаризму та неоінституціоналізму»

Семінар запитань і відповідей

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, тестування, розв'язання задач та ситуацій.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

Інтеграційні процеси в Західній Європі та їх наслідки для економічної думки.

«Рейганоміка» та «Тетчеризм».

Розвиток європейського неолібералізму та неокласичної теорії економічного зростання.

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Основним завданням плану Маршалла було

A. мілітаризація господарства США
B. збір Сполученими Штатами боргів з країн Європи
C. підживлення слабких європейських економік та створення умов для власного відродження
D. пожвавлення німецької економіки за рахунок послаблення умов репарацій

2. Напрями фінансування згідно з планом Маршалла були розподілені на

A. продукти харчування, паливо та одяг
B. промислове обладнання
C. сировину, сільськогосподарську техніку та запчастини, промислові товари
D. всі відповіді вірні

3. Особливості економічного розвитку США в післявоєнний період характеризувалися таким фактором

A. штучний характер економічного спаду під час війни
B. дефіцит товарів народного вжитку в 30-х роках

C. виникнення органів, які планували та розподіляли забезпечуючи, в першу чергу, військові галузі, сировиною та енергоносіями
D. відхід від принципів лібералізму (свободи) в 1944 році

4. Економіка післявоєнної Японії значно залежала від
A. імпорту сировини і експорту готової продукції
B. іноземних інвестицій
C. інвестицій в економіку інших країн
D. розвитку нанотехнологій

5. Друга світова війна перетворила Японію на
A. аграрну країну
B. аграрно-індустріальну країну
C. індустріально-аграрну країну
D. індустріальну країну

6. Зростання виробництва післявоєнної Франції забезпечувалося
A. розвитком аграрного сектора
B. невеликою кількістю галузей, пов'язаних з військовим господарством
C. розвитком гірничодобувної промисловості
D. розвитком текстильної промисловості

7. Загальні висновки розвитку економіки Великої Британії у 40-50-х роках
A. країна розвивалася за загальною схемою переможців у війні – західних союзників, але за темпами розвитку суттєво поступилася їм
B. втрата колоніальної імперії посилила економічні труднощі колишньої метрополії
C. НТР спричинила зміни у структурі виробництва
D. всі відповіді вірні

8. Економічна теорія, яка ґрунтується на ідеї пріоритету умов для необмеженої вільної конкуренції не всупереч, а завдяки певному втручанню держави в економічні процеси - це
A. неолібералізм
B. монетаризм
C. неоклацизм
D. маржиналізм

9. Представником французького неолібералізму є
A. Джейм Едуард Мід
B. Жан-Леон Рюеф
C. Чарльз Кобб
D. Пітер Дуглас

10. Політика «дорогих грошей» полягає в

A. обмеженні пропозиції грошей, коли Центральний банк підвищує облікову відсоткову ставку і продає державні цінні папери
B. «здешевленні» кредиту, коли Центральний банк знижує облікову відсоткову ставку і скуповує державні цінні папери
C. «збільшенні» кредиту, коли Центральний банк знижує облікову відсоткову ставку і скуповує державні цінні папери
D. знятті обмежень щодо пропозиції грошей

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Горбачевська О.В., Хмелярчук М.І., Стасишин А.В. Історія економіки та економічної думки у логічних схемах: навч.посібник / О.В.Горбачевська, М.І.Хмелярчук, А.В.Стасишин; за ред. к.ек.н, доц. О.В.Горбачевської. - К.: УБС НБУ, 2013. 526 с.

2. Історія економічних вчень: підручник / за ред. Тарасевича В. М ., Петруні Ю.С. - К. : "Центр учбової літератури", 2013. 352 с.

3. Краус Н.М. Історія економіки та економічної думки: структурно-логічні схеми, таблиці, малюнки: навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2014. 504с.

4. Любохинець, Л.С. Шавкун В.М., Бабич Л.М. Історія політичних та економічних вчень: навч. посіб. Хмельниц. нац. ун-т. К.: Центр учбової літератури, 2013. 293 с.

5. Мацелюх Н.П. Максименко І.А. Історія економіки та економічної думки. Політична економія. : Навч.посіб. 2-ге вид. перероб. та доп . К. : "Центр учбової літератури", 2014. 382 с.

6. Історія економіки та економічної думки : підруч. / В. В. Козюк, Л. А. Родіонова, О. В. Длугопольський [та ін.] ; за ред. В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. Тернопіль : ТНЕУ, 2015 792 с

7. Шевченко О.О. Історія економіки та економічної думки: сучасні економічні теорії: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 288 с.

8. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В, Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ, 2015. 473 с.

9. Історія економіки та економічної думки: підручник / за ред. В. Д. Базилевича. Київ, 2018. 775 с.

10. Кухар О. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ, 2015. 328 с.

Додаткова

11. Антициклічне регулювання ринкової економіки: глобалізаційна перспектива : моногр. / Д. Г. Лук’яненко, А. М. Поручник, Я. М. Столярчук [та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Д. Г. Лук’яненка та д-ра екон. наук, проф. А. М. Поручника. К. : КНЕУ, 2010.

12. Гальчинський А. Криза і цикли світового розвитку / Анатолій Гальчинський. – К.: АДЕФ-Україна, 2009.
13. Длугопольський О. В. Реформування суспільного сектору економіки та нові підходи до управління публічними фінансами: моногр. / О. В. Длугопольський. – К. : ДННУ «Акад. фін. упр.», 2012.
14. Історія економіки та економічної думки: опорний конспект лекцій / уклад. Л.М. Зарецька; Харківський держ. ун-т харчування та торгівлі. Харків: Монограф, 2019. 119 с.
15. Мочерний С. В. Довженко М.В. Історія економічних вчень (сучасна економічна думка). посіб. Л: «Новий світ-2000», 2015. 488 с.
16. Золотих І. Б. Історія економічних вчень. навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2013. 186 с.

Інформаційні ресурси

17. Міжнародний центр перспективних досліджень URL: http://www.icps.kiev.ua
18. Інститут економіки і прогнозування НАН України URL: http://www.ief.org.ua
19. Бібліотека імені В.Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua.

Семінар 10 «Розвиток економічної думки в Україні у XX ст. в умовах радянської економічної системи»

Семінар бесіда

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, тестування, розв'язання задач та ситуацій.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

Економічна політика радянського уряду на першому етапі Другої світової війни.

Економічна політика нацистського режиму на українських землях.

Індустріалізація та колективізація в західних областях України.

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Основною рисою НЕПу є

A. мінімальний зв'язок із світовою економікою через державну монополію зовнішньої торгівлі
B. заміна продрозкладки, продподатком
C. дозвіл приватної торгівлі та дрібного виробництва
D. дозвіл державного капіталізму

2. Основним заходом НЕПу є

A. мінімальний зв'язок із світовою економікою через державну монополію зовнішньої торгівлі
B. державна власність на більшість підприємств, торгівлю, транспорт
C. нееквівалентний обмін із селом
D. проведення грошової реформи

3. На початку 50-х років М.С. Хрущов починає ліквідовувати недоліки в системі управління на мікро- та макрорівнях і здійснює наступні зміни

A. зменшення ролі і прав союзних республік в господарському будівництві
B. впровадження нового порядку планування, що обмежує число директивних показників згори
C. контроль за звітностю керівних організацій, що дублювала офіційну статистичну звітність
D. збільшення управлінського апарату

4. Основними недоліками системи М.С. Хрущова є

A. намагання звільнення деяких раднаргоспів, під виглядом спеціалізації від виробництва «невигідної продукції»
B. виявлення спроб створення замкнутого господарства всередині економічного району
C. будування нових підприємств і розвиток сировинної бази, враховуючи місцеві інтереси
D. всі відповіді вірні

5. До основних принципових змін М.С. Хрущова в системі управління аграрнопромисловим сектором доцільно віднести такі

A. продаж в розстрочку комбайнів, тракторів, машин, які належали МТС тим колгоспам, які не мали коштів оплатити техніку
B. початок будування нових підприємств і розвиток сировинної бази, зважаючи на місцеві інтереси
C. намагання звільнення деяких раднаргоспів, під виглядом спеціалізації від виробництва «невигідної продукції»
D. виявлення спроб створення замкнутого господарства всередині економічного району

6. У 1985 р., після квітневого Пленуму ЦК КПРС у Радянському Союзі почалася реалізація нової економічної політики (неонеп), яка реалізовувалася у такі етапи

A. курс прискорення, перебудова
B. курс прискорення, пребудова
C. курс прискорення, стабільності
D. курс перебудови, стабільності

7. Наслідком колективізації в Україні стало

A. укріплення заможної верстви селянства
B. утворення 31 тисячі колгоспів та 1000 радгоспів
C. модернізація сільськогосподарського виробництва
D. покращення рівня життя населення

8. Економічна політика нацистської Німеччини на окупованих землях України передбачала

A. ліквідацію колгоспів
B. організацію хуторських господарств
C. ліквідацію промислових об'єктів
D. повернення частини підприємств колишнім власникам

9. Головним джерелом здійснення відбудови народного господарства України після другої світової війни було

A. власні інвестиції
B. кредити США
C. репарації Німеччини
A. внутрішні цільові фонди

10. Великою проблемою для країн що розвиваються є

A. зростання заборгованості перед розвиненими країнами
B. досягненнями науково-технічного прогресу
C. вузька сфера функціонування товарно-грошових відносин і дії ринкових стимулів
D. зміни у структурі виробництва через вплив науково-технічної революції

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Горбачевська О.В., Хмелярчук М.І., Стасишин А.В. Історія економіки та економічної думки у логічних схемах: навч.посібник / О.В.Горбачевська, М.І.Хмелярчук, А.В.Стасишин; за ред. к.ек.н, доц. О.В.Горбачевської. - К.: УБС НБУ, 2013. 526 с.

2. Історія економічних вчень: підручник / за ред. Тарасевича В. М ., Петруні Ю.С. - К. : "Центр учбової літератури", 2013. 352 с.

3. Краус Н.М. Історія економіки та економічної думки: структурно-логічні схеми, таблиці, малюнки: навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2014. 504с.

4. Любохинець, Л.С. Шавкун В.М., Бабич Л.М. Історія політичних та економічних вчень: навч. посіб. Хмельниц. нац. ун-т. К.: Центр учбової літератури, 2013. 293 с.

5. Мацелюх Н.П. Максименко І.А. Історія економіки та економічної думки. Політична економія. : Навч.посіб. 2-ге вид. перероб. та доп . К. : "Центр учбової літератури", 2014. 382 с.

6. Історія економіки та економічної думки : підруч. / В. В. Козюк, Л. А. Родіонова, О. В. Длугопольський [та ін.] ; за ред. В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. Тернопіль : ТНЕУ, 2015 792 с

7. Шевченко О.О. Історія економіки та економічної думки: сучасні економічні теорії: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 288 с.

8. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В, Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ, 2015. 473 с.

9. Історія економіки та економічної думки: підручник / за ред. В. Д. Базилевича. Київ, 2018. 775 с.

10. Кухар О. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ, 2015. 328 с.

Додаткова

11. Антициклічне регулювання ринкової економіки: глобалізаційна перспектива : моногр. / Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник, Я. М. Столярчук [та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Д. Г. Лук'яненка та д-ра екон. наук, проф. А. М. Поручника. К. : КНЕУ, 2010.

12. Гальчинський А. Криза і цикли світового розвитку / Анатолій Гальчинський. – К.: АДЕФ-Україна, 2009.

13. Длугопольський О. В. Реформування суспільного сектору економіки та нові підходи до управління публічними фінансами: моногр. / О. В. Длугопольський. – К. : ДННУ «Акад. фін. упр.», 2012.

14. Історія економіки та економічної думки: опорний конспект лекцій / уклад. Л.М. Зарецька; Харківський держ. ун-т харчування та торгівлі. Харків: Монограф, 2019. 119 с.

15. Мочерний С. В. Довженко М.В. Історія економічних вчень (сучасна економічна думка). посіб. Л: «Новий світ-2000», 2015. 488 с.

16. Золотих І. Б. Історія економічних вчень. навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2013. 186 с.

Інформаційні ресурси

17. Міжнародний центр перспективних досліджень URL: http://www.icps.kiev.ua

18. Інститут економіки і прогнозування НАН України URL: http://www.ief.org.ua

19. Бібліотека імені В.Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua.

Семінар 11 «Проблемні аспекти трансформації економіки та економічної думки в Україні у 90-ті роки XX ст. – поч. XXI ст.»

Семінар запитань і відповідей

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, тестування, розв'язання задач та ситуацій.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

Стан української економічної думки періоду незалежності України.

Грошова реформа 1996 р. в Україні.

Факторні умови конкурентоспроможності економіки України на початку XX ст.

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. У 1992 р. Уряд Фокіна прийняв рішення щодо

E. лібералізації цін
F. введення купоно-карбованця
G. запровадження «шокової терапії»
H. всі відповіді вірні

2. Назвіть, яку з функцій виконує Національний Банк України

A. емісія грошей
B. стабільність грошової одиниці
C. видача кредитів фізичним особам
D. встановлення резервних ставок

3. Форми власності, які гарантовані Законом України про власність - це

A. державна
B. індивідуальна
C. приватна
D. кооперативна

4. Наприкінці жовтня 1991 р. ВР України розглянула

A. «Основні напрями економічної політики в умовах незалежності»
B. «Акт проголошення незалежності України»
C. Конституцію України
D. вірна відповідь відсутня

5. Національний банк України виконують такий ряд завдань

D. проводить політику у сфері грошового обігу та кредиту
E. еонтролює міжбанківські розрахунки
F. порівнює курс гривні відносно інших валют
G. підтримує державну скарбницю

6. Основною причиною, що зумовила кризовий стан у сільському господарстві України в 90-ті роки XX ст. є

A. безгосподарність
B. інфляція
C. відсутність комбікормів

D. відсутність централізованого управління

7. У 1994 р. Л.Д. Кучма запропонував програму, яка передбачала

A. активізація підприємництва
B. лібералізацію торгівлі
C. удосконалення законодавчої бази
D. створення в грошово-кредитній політиці

8. Наприкінці жовтня 1991 р. ВР України розглянула «Основні напрямки економічної політики в умовах незалежності», куди входили

A. структурна перебудова господарства
B. конверсія оборонної промисловості
C. перерозподіл матеріальних і трудових ресурсів на користь виробництв споживчих товарів для населення
D. всі відповіді вірні

9. Наслідками колективізації в Україні стали

E. укріплення заможної верстви селянства
F. утворення 31 тисячі колгоспів та 1000 радгоспів
G. модернізація сільськогосподарського виробництва
H. покращення життєвого рівня населення

10. Радянська економічна думка базувалась на методології

A. кейнсіанства
B. неокласики
C. марксизму
D. інституціоналізму

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Горбачевська О.В., Хмелярчук М.І., Стасишин А.В. Історія економіки та економічної думки у логічних схемах: навч.посібник / О.В.Горбачевська, М.І.Хмелярчук, А.В.Стасишин; за ред. к.ек.н, доц. О.В.Горбачевської. - К.: УБС НБУ, 2013. 526 с.

2. Історія економічних вчень: підручник / за ред. Тарасевича В. М ., Петруні Ю.С. - К. : "Центр учбової літератури", 2013. 352 с.

3. Краус Н.М. Історія економіки та економічної думки: структурно-логічні схеми, таблиці, малюнки: навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2014. 504с.

4. Любохинець, Л.С. Шавкун В.М., Бабич Л.М. Історія політичних та економічних вчень: навч. посіб. Хмельниц. нац. ун-т. К.: Центр учбової літератури, 2013. 293 с.

5. Мацелюх Н.П. Максименко І.А. Історія економіки та економічної думки. Політична економія. : Навч.посіб. 2-ге вид. перероб. та доп . К. : "Центр учбової літератури", 2014. 382 с.

6. Історія економіки та економічної думки : підруч. / В. В. Козюк, Л. А. Родіонова, О. В. Длугопольський [та ін.] ; за ред. В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. Тернопіль : ТНЕУ, 2015 792 с

7. Шевченко О.О. Історія економіки та економічної думки: сучасні економічні теорії: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 288 с.

8. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В, Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ, 2015. 473 с.

9. Історія економіки та економічної думки: підручник / за ред. В. Д. Базилевича. Київ, 2018. 775 с.

10. Кухар О. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ, 2015. 328 с.

Додаткова

11. Антициклічне регулювання ринкової економіки: глобалізаційна перспектива : моногр. / Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник, Я. М. Столярчук [та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Д. Г. Лук'яненка та д-ра екон. наук, проф. А. М. Поручника. К. : КНЕУ, 2010.

12. Гальчинський А. Криза і цикли світового розвитку / Анатолій Гальчинський. – К.: АДЕФ-Україна, 2009.

13. Длугопольський О. В. Реформування суспільного сектору економіки та нові підходи до управління публічними фінансами: моногр. / О. В. Длугопольський. – К. : ДННУ «Акад. фін. упр.», 2012.

14. Історія економіки та економічної думки: опорний конспект лекцій / уклад. Л.М. Зарецька; Харківський держ. ун-т харчування та торгівлі. Харків: Монограф, 2019. 119 с.

15. Мочерний С. В. Довженко М.В. Історія економічних вчень (сучасна економічна думка). посіб. Л: «Новий світ-2000», 2015. 488 с.

16. Золотих І. Б. Історія економічних вчень. навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2013. 186 с.

Інформаційні ресурси

17. Міжнародний центр перспективних досліджень URL: http://www.icps.kiev.ua

18. Інститут економіки і прогнозування НАН України URL: http://www.ief.org.ua

19. Бібліотека імені В.Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua.

Навчальне видання

Бочарова *Юлія Геннадіївна,*
Паустовська *Тамара Іванівна,*
Лижник *Юлія Борисівна,*
Воробйова *Юлія Миколаївна,*
Яковенко *Юрій Вячеславович*

Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ІСТОРІЯ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

Формат 60×84/8. Ум. др. арк. 2,75.

Донецький національний університет
економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського
50042, Дніпропетровська обл.,
м. Кривий Ріг, вул. Курчатова, 13.
Свідоцтво суб’єкта видавничої
справи ДК № 4929 від 07.07.2015 р.